

VIRU-NIGULA VALLA TEATAJA

DETSEMBER 2019

Valla elanike arv 30.11.2019 seisuga on 5784 inimest.

Aseri Vabaajakeskus tähistas oma tegutsemise 45. aastapäeva

Aseri spordiliikumise alguseks loetakse aastaid 1946-1947, kui Aseri Tellisetehasesse suunati tööle ehituspataljoni sõjaväelased. Esimesed spordialad, millega alustati, olid jalgpall, korvpall ja male.

1952. aastal alustati Oleg Papsteli ja Hans Leiburi algatusel spordisaali ehitamist endise Aseri Tsemenditehase varemetesse.

1956. aastal viidi läbi tehase tsehhidevaheline spartakiaad. See võistlussari muutus Aseri spordivõistluste põhialuseks ja toimus katkematult kuni 1989. aastani.

1958. aastal otsustati tehase direktori Nikolai Fedjukini ettepanekul ehitada Aserisse uus staadion. 9.-10. juuli 1960 toimusidki staadioni avapidustused.

Kuna tehase laienemiseks tuli lammutada spordisaal, saadi hr Fedjukini eestvedamisel luba ja vahendid uue kaasaegse spordirajatise ehitamiseks. Nii nagu staadioni ehituski, otsustati spordikompleksi ehitada osaliselt ühiskondlikus korras kogu tehase kollektiivi-ga.

Tehase direktor ei rahuldunud sellega, et loodi suurepärane spordikompleks: ta võitles välja, et spordikompleksi baasil loodi tervisetsehh. Seda peeti üheks esimeseks Nõukogude Liidus. Tervisetsehhis rakendati tööle füsioteraapia ravikabinetid, muda- ja parafinravi, saun koos ravitudšididega, ravivannid, lastebassein ja 25-meetrine kuue rajaga ujula. Peale teinudava personali ja treenerite rakendati tööle ka arst ja meditsiiniline personal, kokku 38 inimest. 20. detsembril 1974 toimus pi-

dulik ENSV EHTUSMATERJALIDE TÖÖSTUSE MINISTEERIUMI ASERI KERAAMIKATEHASE TERVISETSEHHI avamine.

Toimusid spordivõistlused nii ujulas kui ka spordisaalis. Maletajatele andis simultaani rahvusvaheline suurmeister Paul Keres. Esimeseks tervisetsehhi juhatajaks oli Mikk Grassmann.

1974-1984 hakkasid tervisetsehhi kasutama paljud Eesti, Leningradi ja Moskva spordiorganisatsioonid oma võistluste ja laagrite korraldamiseks. Sport oli Aseris väga populaarne. Lisaks

kohalikele võistlustele korraldati palju Kohtla-Järve rajooni kui ka vabariiklikke võistlusi.

1990. aastal tehti tervisetsehhis põhjalik remont. Vahetati isegi basseini põhjaplaadid. Kahjuks mõne aasta möödudes tabas Aseri Keraamikatehast majanduslik kriis, mis lõppes tehase pankrotiga. Antud olukord mõjutas tugevasti ka spordiliikumist Aseris. Paar aastat oli hoone kütmata ning enam ei olnud ka palgalisi sporditöötajaid. Vaatamata raskustele toimusid treeningud endiselt ja ikka usuti võimalustesse ning saavutati

kõrgeid sportlikke tulemusi, esimene Tatjana Tšistjakova Euroopa meistrivõistluste medal jäi just sellesse raskesse aastasse.

1997. aasta kevadest töötas hoone Aseri valla allasutustena. Tänu Aseri vallavanem Urve Takjasele alustati 2009. aastal hoone renoveerimist, mis lõppes 2011. aasta veebruaris.

Tänaseks on Aseri Vabaajakeskus Viru-Nigula valla allasutus, kus toimuvad lauatenise-, korvpalli-, taekwondo-, saalihoki- ja aeroobikatreeningud. Oleme väga tänulikud kõigile meie toetajatele.

TÄNUSÕNAD

Austatud aserilased,

ma tänan teid kõiki, kes mind meeles pidasid ja Aseri Vabaajakeskuse juubelpidustustele kutsusid.

Kahjuks pean ma seekord tervislikel põhjustel eemale jääma.

Olen pidustuste päeval kogu oma hinge ja mõtetega teiega. Te olete Aseri Vabaajakeskuse arendamisega teinud ära suure töö aserilaste vaba aja sisustamiseks. Olete õigel teel ja nagu elus ikka, tuleb ette raskusi ja takistusi, millega esialgsel kavandamisel ei osatud arvestada. Jõudu, kannatlikkust ja visadust nende raskuste ületamiseks.

Teadke, et aeg on pöördumatu. Möödunud aeg salvestub meis kõigis. Vanemas eas meenub meile möödunu ja mälestused olust kivistuvad. Tehkem siis nii, et need mälestused oleks positiivsed. Et ükski Aseri noor ei saa tulevikus öelda, et Aseris ei olnud vaba aja midagi peale hakata. Aseri Vabaajakeskusel on head võimalused aserilaste vaba aja sisukaks veetmiseks. Põhiprobleemiks on tahe ja oskus olemasolevaid võimalusi kõige otstarbekamalt kasutada.

Jätkake samas vaimus, ärge jääge ajale jalgu. Tuult tiibadesse uute kaasaegsete ideede juurutamisel ja rakendamisel.

Selleks teile kõigile tugevat tervist, head tahet ning palju õnne!

AUSTUSEGA
MIKK GRASSMANN

VALLAVANEMA VEERG

Head vallaelanikud

Kätte on jõudnud aasta viimane kuu, peagi on käes jõulud ning vahetub aasta. See on aeg, mil vaadatakse tagasi sellele, mis on olnud, mis on aastaga tehtud ning mis veel tegemata jäänud. Tagasi vaadata ja järeldusi teha on vajalik, kuid veel olulisem on mõelda järgmisele aastale – mida me sellelt ootame ja mis eesmärgid endale seame.

Vaadates tagasi möödunud aastale saab tõdeda, et paljud suured projektid on lõpule viidud ning uue aasta plaanid paika pandud. Järgmine aasta tuleb investeeringute mõttes rahulik, kuna mahukaid projekte plaanis pole. Üheks suuremaks ettevõtmiseks on Kunda leinamaja rekonstrueerimine. Uuel aastal keskendume rohkem dokumentatsiooni korramisele, struktuuride ühtlustamisele ja tööde tõhusdamisele.

Soovin tänada kõiki vallaametnikke, kes panustavad iga päev oma oskusi ja teadmisi selle nimel, et Viru-Nigula vald areneks, et siin oleks hea ning turvaline elada. Hindan väga vallaelanike heatahtlikkust, sõbralikkust ja loomulikult kannatlikkust. Kõik ettevõtmised ei lähe alati nii, nagu oleme tahtnud või planeerinud, ja on ette tulnud meist mitteilenevaid takistusi. Sellest hoolimata on enamik vallaelanikke olnud mõistvad ja heasoovlikud ning soovin teid selle eest tänada.

Minu tänusõnad loomulikult ka valla ettevõtjatele, kes on valda ühel või teisel moel aidanud. Ettevõtlus on kohaliku elu edendaja ja arendaja – ilma ettevõtjate ja ettevõtluseta poleks elu, mida riigil ja kohalikul omavalitsusel korraldada. Ettevõtjate ja valla ühise koostöö ehedaks näiteks on Kunda ranna laudtee valmimine ja betoonist lillepottidega vallaruumi kaunistamine. Koos tegutsedes jõuame rohkem ja kaugemale!

Ma soovin teile kõigile rahulikke jõuluaega. Võtke aega, et olla oma lähedastega. Vaadake enda ümber, mõelge, mis on läinud hästi ning mida saaks teha paremini. Rohkem üksteisemõistmist ja heatahtlikkust ning märkamist. Head lõppevat ning teguderohket uut algavat aastat!

EINAR VALLBAUM
VALLAVANEM

TEADE

Vallavalitsuse tööaeg pühade ajal

Lisaks riiklikele pühadele 24.-26. detsember ja 1. jaanuar on vallavalitsus suletud 23. ja 27. detsembril.

31. detsembril on vallavalitsus avatud kuni kella 14ni.

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

7. novembri istungi kokkuvõte

OTSUSTATI:

- kinnitada Viru-Nigula Sotsiaalhoolekande Keskuse juhatajaks Gerly Tauer;
- piirata vallaelarves ettenähtud väljaminekuid. Vallaeelarve tulude laekumine on pingeline ning eelmine talveperiood oli varasematest külmem, mistõttu on alust prognoosida kulude kasvu teede hooldusele ja ka küttekuludele. Eelneva tõttu on vajadus piirata kulusid üheks kuuks (11.11-11.12.2019), nägemaks reaalselt tulu laekumist;
- jätta kooskõlastamata ja täpsustada asjaolusid seoses Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamisloa taotlusega;
- väljastada kasutusluba Aseri alevikus Kooli tn 5 kinnistul laste mänguväljaku kasutamiseks;
- väljastada projekteerimistingimused Aseri alevikus Rahva tn 10 konteinerkatlamaja peakaitsme suurendamise projekteerimiseks detailplaneeringu koostamise kohustusel puudumisel;
- väljastada ehitusluba Kunda külas Uettoa kinnistule kuni 100kW päikeseelektrijaama rajamiseks;
- anda tasuta kasutamiseks vallavara. Kunda Nordic Tsement AS taotles valla munitsipaalomandis oleva Looduse kinnistu ja sellele asuv rannasauna tasuta kasutamist. Kunda Nordic Tsement AS on pika aja jooksul regulaarselt kasutanud Looduse kinnistul asuvat sauna ning hoidnud korras ka selle ümbrust, sauna edaspidise piirangute kasutamise võimaldamiseks on põhjendatud anda osa Looduse kinnistust aktsiaseltsile tasuta kasutamiseks;
- kinnitada Viru-Nigula valla majanduskeskuse teenuste hinnad;
- moodustada Aseri Muusikakooli ja Kunda Muusikakooli ümberkorraldamise komisjon;
- muuta Viru-Nigula Vallavalitsuse 10.01.2019 määrust nr 1 „Viru-Nigula valla munitsipaalharidusasutuste hoolekogude moodustamise kord ja hoolekogude töökord“;
- kehtestada Vasta Kooli ruumide rendi hinnakiri;
- kehtestada Aseri Kooli aula rendi hinnakiri;
- kinnitada 7. novembri 2019 määrus nr 27 „Volituste andmine väärtomenetluses osalemiseks“.

21. novembri istungi kokkuvõte

OTSUSTATI:

- kooskõlastada Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamisloa taotlus;
- tunnistada riigihanke „Aseri aleviku, Rannu küla ja Viru-Nigula aleviku tänavavalgustuse projektijuhi, FIDIC inseneri ja omanikujärelevalve teenus“ Infragate Eesti AS pakumuse edukaks ja anda luba vallavanemale hankelepingu sõlmimiseks;
- kinnitada Viru-Nigula valla 2019. aasta eelarvest MTÜ-le Ehalkivi Ring ja Spordiklubile Running eraldatud toetuste aruanded;
- kinnitada õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta Viru-Nigula valla üldhariduskoolides, koolieelsetes lasteasutustes ning huvikoolides 2020. aastal (vaata tabel);
- kooskõlastada valla eelarve III kvartali ülevaade ja edastada edasiseks menetlemiseks volikogule;
- kooskõlastada Viru-Nigula valla 2019. aasta II lisaeelarve vastuvõtmine ja edastada edasiseks menetlemiseks volikogule;
- kooskõlastada eelnõu „Viru-Nigula valla 2020. aasta eelarve kinnitamine I lugemine“ vastuvõtmine ja edastada edasiseks menetlemiseks volikogule;
- väljastada kasutusluba Kunda klubihoone drenaaži- ja sadevee kanalisatsiooni kasutamiseks;
- tunnistada kehtetuks Viru-Nigula Vallavalitsuse 22.11.2018 määrus nr 30 „Kunda Hooldekodu kohamaksumuse ja toidupäevamaksumuse kinnitamine“. Alates 01.11.2019 ei ole Kunda Hooldekodu enam vallavalitsuse hallatav asutus;
- kinnitada Aseri Kooli hoolekogu koosseis;
- kinnitada Vasta Kooli hoolekogu koosseis;
- kooskõlastada Viru-Nigula Vallavolikogu 31.05.2018 määruse nr 26 „Viru-Nigula valla heakorra eeskiri“ muudatus ja esitada edasiseks menetlemiseks volikogule;
- Eesmärgiks on viia eeskiri vastavusse kehtivate seadusesätetega ning luua parem õigusselgus.
- kooskõlastada Viru-Nigula Vallavolikogu 31.05.2018 määruse nr 24 „Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded Viru-Nigula vallas“ ja esitada edasiseks menetlemiseks volikogule.

Asutus	Kohamaksumus aastas, eurot	Kohamaksumus kuus, eurot
Aseri Kool	2 082	173
Kunda Ühisgümnaasium	1 338	111
Vasta Kool	2009	167
Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke	3 981	332
Aseri Muusikakool	2 629	219
Kunda Muusikakool	3 311	276

Volikogu istung otseülekanandes

28. novembri volikogu istung oli omamoodi uue ajajärgu algus, sest esmakordselt sai volikogu istungit jälgida otseülekanadena. Vahetult enne istungi algust paigaldatud ja seadistatud ülekanadesüsteem töötas ilma tõrgeteta ja võimaldas jälgida istungit kohale tulemata. Esimesel korral jälgis otseülekannet 40 inimest. Valla kodulehe kaudu on ka järelevaatamise võimalus aadressil <https://viru-nigula.ee/vvk-istungid>. Järgmise volikogu istungi eel antakse valla kodulehe esilehel uudisena teada otsepildi lingi avanemisest.

Nüüd siis ülevaade sellest, mis päevakorras oli ja mida otsustati.

Istungi päevakorda alustas Fermi Energia OÜ nõukogu esimees Sandor Liive, kes andis lühiülevaate firmast ja ettekande esitas juhatuse liige Kalev Kallemets teemal „Energia varustuskindluse ja kliimaeesmärkide täitmine uue põlvkonna tuumaenergiaga“.

Fermi Energia idee on väikse moodultuumareaktori rajamine Eestisse, milleks teostatakse partneritega 2019. aasta lõpuks eeluuritud parima asukoha suhtes, kas Eestile sobib, missugune on konkurentsivõime. Probleemiks on Eesti elektri varustuskindluse ja konkurentsivõime vähenemine seoses põlevkivielektri konkurentsivõime langusega, sest Euroopa Liidu eesmärk on saavutada 2050. aastaks kliimaeesmärkide saavutamiseks nelja töötava tuumareaktoriga Soome ning kahe reaktori lisandamisega oleks tuumaenergia osakaal Soomes juba 60%. Tuuleenergia ei taga varustuskindlust, suured tuumaenergiaamad ei ole tulevik, Fermi Energia on loonud koostöö kolme tehnoloogia-arendajaga, kelle tehnoloogia on Kanadas või USAs litsentseerimisel, mille tulemus tuleb igal juhul ära oodata, enne kui ehitamiseks läheb. Teostatavusanalüüsi kajastatakse jaanuari lõpus konverentsiga, seejärel tehakse asukohtade eelanalüüs ja suheldakse omavalitsustega selgituste jagamiseks. Voli-

rentsiivõime vähenemine seoses põlevkivielektri konkurentsivõime langusega, sest Euroopa Liidu eesmärk on saavutada 2050. aastaks kliimaeesmärkide saavutamiseks nelja töötava tuumareaktoriga Soome ning kahe reaktori lisandamisega oleks tuumaenergia osakaal Soomes juba 60%. Tuuleenergia ei taga varustuskindlust, suured tuumaenergiaamad ei ole tulevik, Fermi Energia on loonud koostöö kolme tehnoloogia-arendajaga, kelle tehnoloogia on Kanadas või USAs litsentseerimisel, mille tulemus tuleb igal juhul ära oodata, enne kui ehitamiseks läheb. Teostatavusanalüüsi kajastatakse jaanuari lõpus konverentsiga, seejärel tehakse asukohtade eelanalüüs ja suheldakse omavalitsustega selgituste jagamiseks. Voli-

kogu liikmed said paljudele küsimustele ka vastused, info võeti teadmiseks, ootame analüüside tulemusi.

Eelmise aasta maikuu vastuvõetud määrused „Viru-Nigula valla heakorra eeskiri“ ja „Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded Viru-Nigula vallas“ vajasisid ülevaatomist ja täpsustamist, mille valla järelevalvespetsialist Ene Muttika muudatuste esimeseks lugemiseks oli ette valmistatud, määruste teine lugemine toimub detsembri istungil.

Volikogu võttis vastu otsuse vallavara tasuta kasutusse andmise kohta tähtajaga kuni 31.12.2027, millega MTÜle Viru-Nigula Hariduse Selts anti Maarja kabeli juures olev maa-ala eesmärgiga see korrastada, rajada parkimisala, piknikuplats, korrastada infotahvli asukoht ning võimalusel rajada

valgustus. Lisaks on plaanis kujundada Maarja kabeli ümbrusesse maarja-nimeliste taimede ekspositsioon.

Kavandatud tegevused parendavad heakorda Viru-Nigula alevikus ning loovad nii valla elanikele kui ka turistidele võimaluse vaba aja sisustamiseks.

Vallavolikogu kultuuri- ja spordikomisjoni koosseisu kinnitati isikliku avalduse alusel volikogu liige Jelena Fjodorova.

Volikogu liikmetel oli võimalus tutvuda Aseri Rahvamaja uue kunstilise juhiga, kelleks on Sillamäelt pärit ja sealse kultuurielu juhtinud Alevtina Jermakova.

Valla finantsjuht Egle Järvetepere tegi ülevaate valla eelarve täitmisest seisuga 30.09.2019, kandis ette 2019. aasta II lisaeelarve määruse eelnõu, mille volikogu ka kinnitas ning seejärel tutvustas ka valla 2020. aasta eelarve eelnõud ja seletuskirja selle juurde. Järgmise aasta eelarve suunati vallavolikogu komisjonidele analüüsima, parandusettepanekuid oodatakse volikogu ja vallavalitsuse liikmetelt ning komisjonidelt 18. detsembriks. Eelarve eelnõu teine lugemine toimub jaanuarikuu istungil.

RIHO KUTSAR
VOLIKOGU ESIMEES

Lääneharjukatelt kogemusi ammutamas

Novembri lõpus külastasid vallavalitsuse töötajad Lääne-Harju valda, et vahetada ühinemisejärgseid kogemusi ja kuulda-näha võõrustajate tegemisi. Päev oli pikk ja sisukas ning koju tuldi uute teadmiste ja ideedega.

Kohale jõudes ootas meid esmalt tutvumine Padise kloostriga. Vald on selle rekonstrueerimisega väga põhjalikult tegutsenud ja saabuva aasta kevadel plaanitakse see külalastele avada. Meile tutvustati projekti ideest teostuseni ehk siis saime külastada ka Padise kloostrit ennast. Sinna soovitan kevadel kindlasti minna!

Järgmine peatus oli Ämaris, kus tutvusime nende uue projektiga. Selle aasta sü-

gisest suleti seal koolimaja ning hoone jäi kasutuseta. Vallavalitsus alustas ümberehitustöödega ning väikesest koolimajast saab peagi sotsiaalimaja, kuhu saab paigutada valla abivajajaid. Vallaesindajad, teades kaasaegselt probleeme, olid siiski optimistlikud ja loodavad sellega vallainimeste eluolu

parandada.

Edasi liikusime Paldiskisse, kus on Lääne-Harju vallavalitsus. Tutvusime nende ametiruumidega ning vallavanem tegi vallast üldtutvustuse. Vahetasime mõtteid ja uurisime neilt, kuidas nad on üht või teist probleemi lahendanud.

Pärast seda sõitsime ringi

Paldiski linnas, kus giidrollis vallavanem tutvustas väga põhjalikult linna erinevaid vaatamisväärsusi või ajaloolise tähtsusega kohti. Ka Paldiskit tasub külastada minna, linn on arenev ja põnev!

Viimane sihtkoht oli Arvo Pärdi Keskus, kus huvitatutel oli võimalus minna kontserti kuulama. Teistel oli võimalus keskuses ringi käia ja vaadata lühifilmi Arvo Pärdist.

Külaskäik oli huvitav ja silmaringi laiendav. Tore on rääkida kolleegidega teistest valdadest ja vahetada kogemusi. Üheskoos arutades võib leida parima võimaliku lahenduse mõnele konkreetsele probleemile.

LILI LILLEPEA

Rannu-Aseri kergliiklustee ootab kasutajaid!

Novembris avati Rannu-Kõrtsialuse 1,2-kilomeetrine kergliiklustee.

Uus valgustatud kergtee kulgeb Tallinna-Narva maantee ääres Rannu külast kuni Kõrtsialuse külakeskuse parklani ning muudab elanike liiklemise piki ja ristitud Narva maanteed oluliselt ohutumaks.

„Viru-Nigula vald töötab pidevalt vallaelanike elukeskkonna arendamise ning liiklusohutuse parandamise nimel. Vastvalminud 1,1 km pikkusel kergliiklusteel saavad nüüd turvaliselt liigelda

nii jalakäijad kui ka ratturid. Projekti raames rajati maanteele ka ülekäigukoht ja uus bussijaam. Selleks muudeti liiklusohutuse parandamise nimel. Vastvalminud 1,1 km pikkusel kergliiklusteel saavad nüüd turvaliselt liigelda

olevasse veoautode puhkealasse. Veoautode puhkeala eraldussaares ja Tallinna-Narva maantee keskele rajatud ülekäigukohta kaudu juhitakse nüüd jalakäija ohutumalt ühelt maantee poolt teisele,“ selgitas Vi-

ru-Nigula vallavanem Einar Vallbaum

Ehitustööd teostas Nordpont OÜ. Projekti maksumus oli 278 000 eurot, millest 160 488 eurot kaeti riigi Kergliiklusteede toetuskeemist.

Ootame kõiki liikluma – kõndima, jooksmata, rullitama, suusatama, rattaga sõitma ja kasvõi hüppama! Kasutage mõnuga!

Jooksmist nautiv Irina

Kel vähegi tahtmist spordiga tegeleda, aga motivatsioonist jääb puudu, siis soovitan Irinaga (pildil lastega) kohutada. Olen ka ise jooksnud omaenese lõbuks, aga see käib ikka hooti - 2 nädalat jooksmist ja 3-4 kuud pausi. Peale Irinaga kohtumist tõmbasin tossud kapist välja ja läksin õue. Esialgu küll kõndima, aga sellest kohtumisest saadud energia, pidin ma liikumisse panema.

Irina on kahe väikese poisi ema, kes pere ja töö kõrvalt tegeleb oma lemmikhobiga - jooksmisega. „Jooksmine on mind alati aidanud, kui elus on olnud raskemaid või keerulisemaid aegu,“ selgitas Irina jooksmise tähtsust.

Ta on tegelenud spordiga terve kooliaja, alguses kergejõustikuga ja siis alates 5. klassist ka tüdrukute jalgpalliga. „Meie kergejõustikutreener Jüri Kamenski ükskord trennis lihtsalt ütles, et nüüd, tüdrukud, hakkame jalgpalli mängima ja siis kahe kuu pärast juba olimegi võistlustel,“ kirjeldas ta teekonda jalgpallini, millega naine kuni põhikooli lõpuni tegeles. Pallimäng oli neile edukas: mitmed kodumaised ja ka rahvusvahelised võistlused lõppesid auhinnaliste kohtadega, Eesti meistrivõistlustel saavutati teine koht.

Irina elus on olnud ka etappe, kus ta pidevalt ei jooksnud, keskkooli ajal näiteks, aga päris ilma ta ka ei saanud: „Jooksin aegajalt paar-kolm korda ja siis oli mõni kuu paus.“ Ühel hetkel Tallinnas elades tekkis naisel hoopiski jooksmisest sõltuvus. „Mul tekkisid süümepiinad, kui ei läinud

jooksma. See muutus painavaks, siis sain aru, et olen liiale läinud. Nüüd jooksen keskmiselt kolm korda nädalas ja see on täpselt paras kogus, et tuulutada mõtteid ja olla vormis.“

Nüüdseks on Irina jooksnud püsivalt viis aastat, välja arvatud lapseootuse ajad, aga üsna pea peale sünnitust on taas rajale naasnud. „Jooksmine annab mulle võimaluse eemal olemiseks, samas olulise märkamiseks,“ hindab Irina neid üksi olemise hetki. „Hommiikul vara joostes tekib selline võimas energia ja ma mõtlen, et terve maailm magab veel ja mina juba tegutsen!“

Naise sõnul on võistlustel osalemine kahe otsaga: „See tõstab egot ja motivatsiooni, aga samas lisab ka survet - inimesed hakkavad minult juba võite ootama ja ma ei taha nende lootusi petta!“

Naine lisab, et tahab siiski joosta oma lõbuks ja endale hea enesetunde loomiseks, mitte selleks, et pjedestail seista. See on ka põhjus, miks ta pole vastavalt sõprade ja kaasvõistlejate soovitusel treenerit appi võtnud. „Kardan, et siis muutub see kohustuseks ja teadagi, kuidas inimesed kohustustesse suhtuvad,“ ütles Irina.

„Jooksmine tuleb mul lihtsalt, ma ei pea selle nimel pingutama. Ma ei kasuta mingeid treeningkavasid, jooksen lihtsalt oma kõhutunde järgi,“ selgitas ta. „Jooks on nagu spaa, aga oma peale!“

Jooksmise ja üldse spordi juurde soovib naine ka oma lapsed suunata. Juba on vanem poeg emaga võistlustel jooksmas käinud ja ema hinnangul on ka pojal tekkinud jooksmisest nauding. Aseris ja selle lähiümbruses on

IRINA TULEMUSED:

2019 Lääne-Virumaa jooksusarjas üldarvestuses 2. naine. Kokku oli 8 etappi: Kadrina II, Kunda IV, Rakvere II, Viru-Nigula III, Tapa II, Aseri III, Rakvere I, Porkuni II koht;

2019 Rakvere ööjooks, isiklik hea tulemus 21 km 1:36:57 ja esimene poolmaraton;

2018 Aseri savijooksul I koht.

sporditegemiseks väga head võimalused. Kindlasti leiavad ka tema lapsed tee Aseri Vabaajakeskusesse, mis on naise sõnul tema lemmikmaja Aseris. Seal möödus tema lapsepõlv ja tema mälestused on sellega tihedalt seotud. „Üleüldse on Aseril hea aura, kõik meie sõbrad tahavad siia alati tagasi tulla,“ sõnas Irina. „Olime 11 aastat Aserist eemal, aga oma kodu rajasime siia, mis on lastele parim koht kasvamiseks!“

Oleme Irinaga teetassi kõrval juba tunnikesse rääkinud ega saa salata, et tekib vägisi tahtmine välja liikuma minna. Ta räägib jooksmisest kui põhivajadusest nagu hingamine, söömine ja pesemine. Tema entusiasm hääles ja reipus kehakeeles annab mõista, et kel vähegi võimalik, see mingu kohe esimesel võimalusel välja liikuma, kes jooksmas, kes kepikõnnile.

Tsiteerides Irinat: „Tossud jalga ja minema!“

LILI LILLEPEA

Piirkonnapolitseinik Konstantin Lepik tunneb enda piirkonda läbi ja lõhki

Konstantin on piirkonnapolitseinik olnud aastast 2010 ja aastast 2014 töötanud Viru-Nigula vallas. Tema jaoks ei ole mingi probleem pea pimesi jõuda Rakverest kõikidesse enda piirkonda jäävatesse küladesse ja Kunda linna.

Kostja, nagu tema sõbrad ja külalanelikud teda kutsuvad, tööpäev algab Rakvere politseijaoskonnas, kus ta viib end kurssi piirkonna ööpäevasundmustega, loeb ja saadab meile ning paneb paika esialgse päevaplaani. Esialgse just nimelt sellepärast, et politseinike töö võib olla mõnikord vägagi ettearvamatut. „Mul võivad küll plaanid ja tegevused paigas olla, aga tegelikult ei tea ma kunagi, mida päev toob. Mõnikord ongi niimoodi juhtunud, et kõik planeeritud tööd tuleb edasi lükata, sest mingi kiire sündmus tuli vahele,“ selgitab Kostja.

Kui aga rääkida päevadest, mil ettearvamatusi vahele ei tule, siis mahub piirkonnapolitseiniku päeva relva-

Kostja valmistumas helikureidile minekuks.

Piirkonnapolitseinik Konstantin Lepiku ja noorsoopolitseinik Sigrít Hangiga saab kohtuda Kundas aadressil Toolse tee 15 teisipäeviti kell 9.00-11.00. Samuti võib neile julgelt helistada või kirjutada: Konstantin Lepik (konstantin.lepik@politsei.ee) 56644251, Sigrít Hang (sigrit.hang@politsei.ee) 58856786.

omanikke kontroll, võlgnike elukoha välja selgitamine, peredega suhtlemine, kes on näiteks omavahel tülitunud, koostööpartneritega info vahetamine ja palju muudki. Mõni päev möödubki ainult kontoriarvuti taga, sest paberimajandust on samuti väga palju.

Kui aga Kostjalt küsida, mis talle enda töö puhul kõige rohkem meeldib, siis see

on rutiini puudumine. „Töö on mitmekülgne ja vahel ka ettearvamatut. Samuti on olukorrad hästi erinevad ja nõuavad ka mitmekülgseid lahendusi. Ei ole olemas manuaali, kuidas asju lahendada, vaid peangi käituma vastavalt olukorrale ja see meeldib mulle,“ selgitab piirkonnapolitseinik. Samuti teeb talle alati head meelt see, kui mõni olukord lahend-

duse saab ning kõik osapooled rahule jäävad. „Kuigi pean tunnustama, et jään tihti ikkagi tagantjärele mõtlema, kas oleks saanud midagi veel teha,“ tunnustab Kostja.

Kui ikkagi mõni päev on olnud raske, siis tööle tekkinud pingeid maandab piirkonnapolitseinik sportides või pere ja sõprade seltsis. „Aktiivne liikumine ja hea seltskond aitab muredest võitu saada. Samuti meeldib mulle meie kollektiiv, kes on üksteise osas hästi toetatavad. Olen kindel, et oma mures ma üksinda ei jää,“ ütles Konstantin.

Kostja ei jäta oma piirkonna elanikke enda probleemidega üksi. Tihti ongi nii, et tema poole pöörduvad inimesed selliste muredega, mis ei olegi otseselt politsei lahendada, aga alati ta aitab ja suunab inimesed õigete asutuste poole. Piirkonnapolitseinik on justkui lüli inimeste ja teiste asutuste vahel.

ANDRA JUNDAS
PPA PRESSIESINDAJA

LÜHIDALT

Iseauto käis Kundas

Päris ise sõiduk Kundasse muidugi ei sõitnud, aga Kunda Ühisgümnaasiumi ümbruses tiirutas ringi küll ja kõigil soovijail oli võimalus autos kaasa sõita. Huvi oli auto vastu suur ja neile, kes autoga sõitsid, pakkus see ka eluvust.

Iseauto meeskond tutvustas kooliõpilastele ja teistele huvilistele iseliikuvat bussi. Buss liigub aeglaselt, akutoitel ja sinna mahub ühtekokku 8 reisijat. Sõidukile programmeeritakse sisse teekond, mida see on suuteline ise läbima. Juhul, kui teekonnal on takistus, peab sõidukit kas manuaalselt aitama või programmeerima ka n-õ plaan B.

TEADE

Viru-Nigula valla spordinõukogu soovib abi valla 2019. aasta parimate sportlaste väljaselgitamisel.

20. detsembril avalikustame valla kodulehel ja sotsiaalmeedias küsitluse, mille tulemuste põhjal selgitab spordinõukogu välja käesoleval aastal enam silma jäänud sportlased!

TEADE

Mittetulundusühing Partnerid (tegevuspiirkonnaks on Haljala, Rakvere, Vinni ja Viru-Nigula valdade territooriumid enne haldusreformi toimumist) võtab vastu projektioetuse taotlusi tulenedes maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrusest nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektioetus,“ muudetud 00.09.2019 ning tegevuspiirkonna arengustrateegiast 2015-2020 ja 2020. a rakenduskaavast:

M 1.2 Kohaliku kultuuri arendamine 13.-17. jaanuar 2020. a kuni kella 16.00-ni. Hindamistähtaeg 14. aprill 2020. a.

M2.1 Ettevõtluse investeringud 03.-07. veebruar 2020. a kuni kella 16.00-ni. Hindamistähtaeg 06. mai 2020. a.

M2.2 Ettevõtlikkuse ja konkurentsivõime tõstmine 03.-07. veebruar 2020. a kuni kella 16.00-ni. Hindamistähtaeg 06. mai 2020. a.

TASUB TEADA

Biologunevad jäätmed

Tulenevalt muudatustest üleriigilises jäätmekäitluse korraldamises ning valla jäätmehoolduseeskirja muutusest on toimunud jäätmete kogumisel mõningad muudatused. Neist üks suuremaid on biologunevate jäätmete kogumise kohustus kinnistutel, kus antakse ühes kalendrikuus üle vähemalt 4500 liitrit olme- ja pakendijäätmeid. Nimetatud kinnistud peavad 4500 liitri olme- või pakendijäätmete kohta andma üle vähemalt 140 liitrit biologunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid või peab jäätmevaldaja kompostima need vastavalt valla jäätmehoolduseeskirja nõuetele oma kinnistul.

Sellega seoses palun korteriühistutel vaadata üle KÜ-de jäätmeveo lepingud. Kui teie KÜ vastab eelpool nimetatud tingimustele, siis palun soetada biologunevate jäätmete konteinerid. Biologunevate jäätmete veo arveid saab jäätmevedaja esitada nimetatud kinnistutele, olenemata sellest, kas kinnistul füüsiliselt on konteiner olemas või mitte. 140-liitriise biologunevate jäätmete konteineri hind 45 eurot + käibemaks ning veo korra hind 0,18 eurot + käibemaks.

HEIKO KÄLLO
KESKKONNASPETSIALIST

VASTA KOOLI JÕULUTERVITUS

Hing soe ja valus
üks aasta hääbub,
ei tule enam sellist teist.
Ta päevadesse helendama jäänud
on osakene kõigist meist...

(K. Muuli)

Aasta 2019 astub kiirel sammul lõpu poole, et ulatada terekäsi uuele aastale. On aeg teha kokkuvõtteid möödunud ja vaadata iseendasse ja oma tegemistesse. Ka koolis on aeg teha kokkuvõtteid. Esimese trimestri hinded on juba saadud ja nende põhjal võib öelda, et nüüd on aeg oodata päkapikkude külaskäike ning lõpuks jõuluvana koputust uksele.

Arvan, et meie koolipere on jõuluvanalt ära teeninud pika pai ja südamest soovitud kingitusi.

Jõulude ajal tahame meeles pidada ka kõiki neid armsaid inimesi, ilma kelle abita ei oleks me suutnud olla nii tublid ja tegusad.

Täname kõiki häid sõpru ja partnereid, kes meie koolile sellel aastal nõu ja jõuga abiks olid!

Suured tänusõnad lastevanematele ning kogukonnale, kellega on koolil alati rõõm teha koostööd!

Täname meie raamatukogu, rahvamaja, muuseumi ja kaarhalli, kus ukseid meie laste tarvis on alati avatud olnud ja meid põnevate tegevustega vastu võetud!

Soovime kauneid pühi ja tervist meie endistele õpetajatele ja koolitõetajatele!

ÜLLE VILLER
VASTA KOOLI DIREKTOR

MÕNE REAGA

Moldova külalised koos Viru-Nigula kadridega. Foto: Elle Türkel

Lasteaias käisid külalised Moldovast

Kellukese lasteaeda külastasid novembris lasteaia Rodnišok pedagoogid Gagausiast Moldova Vabariigist, kellega meil on sõlmitud koostööleping. Külastusele eelnes tegus ettevalmistus: terve eelnev nädal oli lasteaia Moldova nädal, tutvustati lastele Moldova rahva kultuuri, loodust, loeti muinasjutte ja luuletusi. Kõikides lasteaia majades kaunistati ruume eesti ja moldova temaatikaga. Külaliste tulekuks olid nii lapsed kui ka täiskasvanud igati valmis. Päevad möödusid tegevusrohkest. Oma lasteaia tegevusi ja pedagoogilisi suundi tutvustasid esitlustega Rodnišoki pedagoogid ja Kellukese pedagoogid Kunda ja Aseri majast. Toimusid ühised vestlused, laste esinemised ja kadripäeva etendus Viru-Nigula majas. Lisaks said külalised näha ka mõisakooli-lasteaeda Maidlas, Jõhvi uut lasteaeda, külastada Kunda randa ja muuseumi ning kohtuda ka vallavanem Einar Vallbaumi ja valla haridusjuhi Merike Trummiga.

Vestluste käigus selgus, et kuigi meil on palju ühist ja ka erinevat laste õpetamise/kasvatamise osas, ühendab meid aga armastus laste ja oma töö vastu.

Küläs käisid Rodnišoki direktor, õppealajuhataja, loogeped ja õpetaja.

Loodame, et me koostöö kestab ning saame oma silmaringi laiendada, tutvudes erinevate pedagoogiliste kontseptsioonidega.

TATJANA VALLASTE
VIRU-NIGULA VALLA LASTEAIA KELLUKE DIREKTOR

LASTEAIA KELLUKE
JÕULUTERVITUS

Viru-Nigula valla lasteaia Kelluke pere soovib kõikidele oma sõpradele ja toetajatele kauneid ja rahulikke jõulupühi ning rõõmsat aastavahetust ja tegusat uut aastat. Oma lasteaia lastele ja lapsevanematele soovime sel imelisel jõuluajal õnnelike hetki pere keskel. Kaunist jõuluaga ja teguderohket uut aastat Viru-Nigula valla.

Üllar Saaremäe käis külas

Teisipäevast kodaniku-päeva tähistas Kunda Ühisgümnaasiumi pere armastatud juubilarist näitleja, „laulja“ ja rahvasaadik Üllar Saaremäe külaskäiguga. Nagu kohtumise sissejuhatuses jutuks tuli, on sellisel viisil oma juubelisünnipäeva tähistamine igati teretulnud.

Et kohtumine läks korda, sellest andis tunnistust asjaolu, et kui tundi lõpetav kell sunnib saalisviibijaid nihelema ja vahetundi ruttama, siis sedapuhku läks teisiti. Külalisele esitati arvukalt küsimusi ja küsis ise ka, nii et kontakt saalitäie õpilastega oli saavutatud esimesest hetkest alates. Veel tunnistas lühikeseks jäänud õppetunni pikkuse kokkusaamise õnnestumist mitme abituriendi suust kuulud tagasiside, et teisipäevane külaskäik kuulus kogu kooliaja jooksul toimunud sarnaste sündmuste esiritta.

Loomulikult on Üllar eelkõige näitleja. Kutsumust

Üllar Saaremäe Kunda ÜG aulas. Foto: Kristi Aron

selleks tundis ta juba põhikoolis ja see oli tugev motivaator. Kui esimese kolme õppeaasta tunnistustel ilusid vaid neljad-viied ja põhikoolis sattus nende hulka juba arvestataval hulgal kolmesid, võttis päevakangelane end põhikooli lõpuklassides ja gümnaasiumis tõsiselt käsile, nii et gümnaasiumi lõputunnistusel oli vaid kaks nelja ja ülejäänud hinded olid kõik viied. Lisaks sellele

suutis ta visa tööga vabaneda r-tähe väljautlemisega seotud probleemidest.

Näitlejale vajalikest omadustest tõstis Saaremäe esile julgust. Ilma selleta ei ole võimalik näitlejaks saada. Julgust ilmutasid ka kaheksanda klassi poiss Kert, kes julges kooli aula lavale tõusta ja seal vastavalt saalist tulnud soovile balletiliigutusi teha. Sama võib öelda gümnaasiumipoiste Naatani

ja Stiivo kohta, kes pidid minuti jooksul hakkama saama improvisatsiooniga teemal „Mõlemale meeldib üks ja sama tüdruk“ ja seda ilma kaklema minemata. Õnnes-tus küll ja täitsa hästi.

Oma muusikaga seotuse kohta tunnistas Üllar, et ega ta mingi laulja tegelikult ju pole, küll aga astub vajaduse korral üles oma punkansambliga, mille koosseis pole alati üks ja sama.

Käesolevast aastast on Üllar Saaremäe Riigikogu liige Isamaa nimekirjast. Et ta peab end rahvasaadikuks, mitte poliitikuks, polnud sel teemal pikemalt juttu. Küll aga tuli tal samal päeval mängida Savisaart ehk lõigata läbi värskest remonditud tee avamislint.

Kokkusaamine päädis ühispidildiga.

OLAV MÄE
KUNDA ÜHISGÜMNAASIUMI
AJALOÕPETAJA

Sünnipäevamõtted

Aseri Kool 114 – jätkuvalt minu armas kool – nüüd juba neljanda või viienda suurema uuenduskuuri läbinuna alates minu koolitee alguse väikesest, raudteedepoo kõrval olnud vanast majast – igal sünnipäeval heidan ma mõttes pilgu tagasi läinud aegadele ja läbitud teele ja silme ette tulevad head koolikaaslased, kellega koos

aga ka õpetajad, kelle vastu ma oma tänase tarkusega tunnen siirast austust, kuigi koolielus võis olla nii häid kui ka halvemaid päevi, kus me teineteisest aru ei saanud. Aga mulle tundub, et kõige emotsionaalsemad koolieluga seotud sündmused olid seotud kooli pikima mehega – ega väike poiss kooli avaaktusel õpilaspiletit vastu võttes ulatunudki tere- ja tänukätt sirutada direktorini, pikk mees pidi ikka sügava kummarduse pisema poole tegema, huumoriga võttes „ma olen tänulik, et minu kooli tulid“. Kooli lõpuaktusel koos klassikaaslastega lõputunnistust vastu võttes, uhkus südames, tugev mehine käepigistus Jaan-Ülo Saarelt ilma sügava kummarduseta – oli ju pisikesest poisist sirgunud üle keskmise pikkuse

noormees – ning mõlema-poolselt tänutunne silmis ...

Sinna kahe aktuse vahele jääb väga palju mälestusväärseid hetki direktorist kui õpetajast ja koolijuhist, mida ma talletasin ja enda edasisel, siin koolis läbitud töömehe teel rakendasin. Mul oli suur au üle võtta ja jätkata tema tööd ja kooli juhtimist siin majas, ilmselgelt liiga vara oli Jaan-Ülo Saare elutee katkenud. See tunne, mis mind ja meie kooli liikmeid kaugel Saksamaal Arnsbergi koolis sel hetkel valdas, kui saime teada direktori lahkumisest, oli kummaline ja kõhedust tekitav. Mis nüüd saab, pole enam pikka, rahulikku, kaalutlevat ja arukat meest, kelle juhtimisel kulges Aseri koolis elu rahulikult ka rasketel ja ärevatel aegadel, kes ei kurtnud elu üle ega kirunud kedagi, vaid leidis alati võimalusi edasiminekuks. Täna on meil võimalus pea 40 aastat kooli juhtinud meest meenutada kooli ees temanimelisel pingil, mille eest oleme tänulikud 45 perekonnale selle idee toetamise eest – igaüks meist saab kooli kivi kõrval istuda, vaadata kooli suunas ja jätkuvalt tõdeda, et tema kool elab, areneb ja uueneb.

Mul on olnud au jätkata ka veel ühe meie kooli juhtinud mehe tööd, kes oli siin aastaid tööõpetuseõpetaja, esimese eeskuju ja kogemuse tööõpetusest sain Elmar Liivi tundidest. Ranget distsipliini ning väga täpset ja hästi viimistletud tööd nõudva nn vana kooli mehena oli ta asjast huvitatud noortele mehehakatistele kõige parem õpetaja erinevate töövõtete õpetamiseks nii puudu- kui metallitöös, sama head eeskuju kogesin ma ka institutis ise õpetajaks õppides.

Mõlema koolijuhiga sidus mind ka muusikahuvi, võimalus üheskoos Elmar Liivi juhendamisel seda huvi ka rahvapilliansambli teostada ja siin ma võtsin jälle peale Jaan-Ülo Saart oma hoole alla suure kontrabassi ning tema jätkas edasi mandoola mängimist. Kuigi kontrabass tuli minu käte vahele esmakordselt, piisas Jaan-Ülo mõnest oskuslikust näpunäitest ja minust saigi mõneks ajaks rahvamuusik. Väga tore oli selle seltskonnaga koos käia ja pilli mängida, jälgida muuhulgas Jaan-Ülo Saare majesteetlikku hoiakut ja nagu muuseas, väga lihtsalt ning kergelt sooritatud tremolot pillikeelnel ning

nautida Elmar Liivi klarneetisoolosid.

Mingi hetk sellel ajajärgul püüdis Elmar Liiv mind meelitada ka puhkpilli puhuma, lootes vist oma orkestrisse järelkasvu saada, kuid see katse jäi vaid lühiajaliseks saksofoniga tõrtsutamiseks ning suurepärase orkestrijuhina taipas ta kiiresti, et ega sellest poisist asja ei saa.

See oli väikene meenutus kahest koolijuhist ja õpetajast, kes on olnud mulle eeskujuks ja keda oleks pidanud õigel ajal ka selle eest tänama, kuid ikka jääme me pahatihti sellega hiljaks.

Suur tänu Teile mulle antud eeskuju ja võimaluste eest!

Mul on hea meel see tänu üle anda Teile, Mati ja Reet, oma isa eest ja Teile, Kersti Toots, oma vanaisa eest! Heameel on tänada ka sõpru Ivangorodi koolist, kes laiendavad meie tegevusvälja ja võtavad ka meie üritustest osa! Suur tänu vallavalitsusele, suur tänu kooli pedagoogidele ja õpilastele, suur tänu kõikidele koolipere liikmetele selle eest, et maja elab oma imelist elu edasi! Elagu Aseri Kool!

RIHO KUTSAR

Viru-Nigula valla koduseid lapsi oodatakse Kellukese jõulupeole Aserisse, Aseri lasteaeda, Aseri lasteaialaste jõulupeole, kus neid ootab Jõuluvana. Pidutoimub 18. detsembril kell 16.00

Peagi on lõppemas 2019. aasta

Aastavahetuse vahetumisel on seda hetke ja ööd kaunistanud ilutulestiku vaatemäng.

Kutsume Teid taas koostööle, et ka 2019. aasta lõpus üheskoos Viru-Nigula valla elanikele ja Lääne-Virumaa inimestele Kundas ning Aseris aastavahetuse programm korraldada.

Kundas on ühine vaatemängu korraldamine olnud traditsioon juba 2013. aastast ja eesootav on järjekorras kaheksas. Tänu toetajatele – kohalikud ettevõtted ja eraisikud – saavad valgusmängu nautida kõik soovijad.

Möödunud aastal korraldas Hansa Ilutulestikud just annetajate toel esimest korda aastalõpu ilutulestiku Aseris. Vaatemängu ideed toetasid asutused ja eraisikud, mille tulemiks oli Aseris aegade suurim, ilusam ja rahvarohkeim ilutuli, mis jõudis kohalike ja ümberkaudsete külaelanike südamesse.

KUTSUME TEID KOOSTÖÖLE, ET ÜHISEL JÕUL SAAKS TEOKS SUURSUUGUNE SÜNDMUS – SÄRAV AASTAVAHETUSE ILUTULESTIK KUNDAS

JA ASERIS „LOOME ISE ILU JA RÕÕMU!“.

Ilutulestiku maksumuseks ja eelarve mahuks kujuneb vastavalt toetussummadele, millele Hansa Ilutulestikud OÜ lisab omalt poolt vähemalt 30% tulestiku maksumusest.

Palume teie toetust, et üheskoos luua supersärvaid elamusi aastavahetuse ilutulestiku näol. Lähtume põhimõttest, et koos ja ühist panustega õnnestuvad parimad tulemused!

Toetajate nimed avaldatakse kohalikes ajalehtedes ning infoportaalides.

Ettevõtjatel ja eraisikutel, kes soovivad ilutulestikku toetada, palume oma osalus kanda Hansa Ilutulestikud OÜ kontole nr EE202200221025991229 (Swedbank), selgitusse palume lisada vastavalt kas “Kunda ilutuli 2019/20” või “Aseri ilutuli 2019/20”.

Iga panus on oluline! Igaüks väärib meist ilusaid elamusi! Tehkem seda siis koos!

**JANIS SIRELMETS
HANSA ILUTULESTIKUD OÜ**

Elu dementsusega – pered, kes on oma murega üksi!

Dementsuse sündroomi põhjustajaks on enamasti ajuhaigus, näiteks Alzheimeri tõi, Parkinsoni, Lewy kehakeste haigus. Samuti võib olla dementsuse põhjustajaks ka trauma, insult, alkoholism jne. Inimesed võivad dementsusega elada keskmiselt kuni 15 aastat ja seda iseloomustab suhteliselt märkamatult haiguse algus.

Tavaliselt tekivad algfaasis lühimäluhäired, asjad hakkavad kaduma, ülesanded hakkavad ununema, igapäevase info meeldejätmise muutub võimatuks, võivad tekkida suhtlusprobleemid. Ümbrised võivad dementsusega inimesed võivad selliseid ilminguid tõlgendada väsimuse, vanuse või iseloomu muutusega. Siinkohal rõhutaks, et NORMAALNE VANANEMINE EI VÕRDU DEMENTSUSEGA!!!

Kindlasti on väga tähtis varane diagnoosimine! Kahjuks on inimeste teadlikkus madal ja isegi siis, kui märgatakse juba esimesi sümptomeid, ei julgeta arsti juurde minna, sest kardetakse, et tembeldatakse n-ö hulluks. Arsti juurde minemine on aga väga oluline, sest 10% dementsusele sarnastest sümptomitest on ravitavad, näiteks healoomulised ajukasvajad, kilpnäärmehaigused vms! Ravimit, mis inimese terveks teeb, ei ole leitud, kuid on olemas ravimid, mis süvenemist pidurdavad ja elukvaliteeti 2-3 aasta võrra säilitavad.

Dementsusel on erinevad etapid. Algfaasis suudab inimene kodus ise hakkama saada, võivad esineda mäluhäired ja süüdistamised, näiteks kui miski on kadunud. Võib esineda suhtlemis- ja käitumishäireid, kus inimene ei suuda enam suhelda endisel viisil, kas on endasse tõmbunud või ärritunud. Hakkavad tekkima toimetulekuhäired kõikides igapäevaelu toimingutes, näiteks poes käimine, arvete maksmised, söögi tegemine, riietumine, ravimite võtmine, hügieenitoimingud jne.

Haiguse süvenedes võivad süveneda ka mälu-, toimetu-

leku- ja käitumishäired, millele tuleb tähelepanu pöörata ja pöörduda arsti poole, sest õige diagnoosi puhul saab inimest paremini ravida ja aidata, näiteks teadlikult suhelda, et ennetada konflikte, kohandada keskkonda, toimetulekut toetada, lähedasi nõustada. Oluline on, et lähedased saavad aru, mida see haigus tähendab, saavad infot, kust abi ja teenuseid ning toetust saada, et selles pikas protsessis ise vaimselt ja füüsiliselt vastu pidada. Pered, kes seisavad silmitsi selliste probleemidega, võivad tunda meeletoetust väsimust ja kurnatust, kuna 24/7 hooldata ja järelevalvet teostada ilma puhkusetu on väga raske ja tervist kahjustav.

Dementsussündroomiga inimese lähedased vajavad nõustamist ja tugiteenuseid, et ennetada läbipõlemist ja toetada nende vastupidamist selles raskes hooldustöös. Kohaliku omavalitsuse võimuses on välja töötada tugiteenuseid, pakkuda peredele nõustamis- ja tugiteenuseid, koduteenust, päevahoiuteenust, intervallhoolduse teenust või abi sobiva hooldusteenust pakkuva asutuse leidmisel.

Sotsiaalministeeriumi poolt loodi 2018. aastal Dementsuse Kompetentsikeskus (DKK). Kompetentsikeskus koosneb 4 partnerist: MTÜ Elu Dementsusega, SA EELK Tallinna Diakooniahaigla, SA Viljandi Haigla ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool, kellega Sotsiaalministeerium

sõlmis lepingu kuni 31. detsembrini 2021.

Üle-eestilise kompetentsikeskuse tegevus põhineb haridus-, teadus- ja arendus- ja tervishoiu-, hooldekand- ning tugiteenust pakkuvate asutuste ja avaliku sektori vahelisel koostööl ning tegeleb terve valdkonnaga arendamisega. Luuakse maakondlikud koostöövõrgustikud, kuhu kaasatakse kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajaid ja muid piirkonnas tegutsevad võtmeisikuid.

DKK pakub erinevaid teenuseid, personaalset nõustamisteenust nii dementsusega inimestele, nende lähedastele kui ka ekspertnõustamisteenust teenuseosutajatele. Selleks, et teenust saada, tuleks kirjutada e-posti aadressile: info@eludementsusega.ee. Lisainfot leiab DKK kodulehelt: www.eludementsusega.ee ja Facebookis: Elu dementsusega

Avatud on Dementsuse info- ja usaldusliin 644 6440. Infoliinile saavad helistada dementsusega inimesed, lähedased, teenuseosutajad ja kõik teised, kes vajavad sellel teemal infot või tuge.

Mis on dementsusega inimeste lähedaste tugigrupp?

MTÜ Elu Dementsusega koostöös Dementsuse Kompetentsikeskusega on alates 2017. aastast algatanud 19 erinevas piirkonnas dementsusega inimeste lähedastele mõeldud tugigruppe. Siiani on tugigrupid käima lükatud Tallinnas (Pirital, Musta-

mäel, Nõmmel, Haaberstis, Lasnamäel), Tartus, Võrus, Keilas, Pärnus, Paines, Kuressaares, Haapsalus, Jõgeval, Saue, Raplas, Narvas, Viljandis, Jõelähtmel ja Sillamäel.

Omastehooldajate hooldekoores räägitakse kui sotsiaalprobleemist tänases Eestis. Seni kuni olukorda kaardistatakse ning otsitakse lahendusi, on dementsusega lähedaste omastehooldajad silmitsi olukorraga, kus vajatakse kohe asjakohast informatsiooni, sotsiaalset toetust, koolitust ja nõuandeid, et mõista ja tulla toime dementsussündroomi põdeva lähedasega. Tugigrupis kohtuvad inimesed, kellel on ühine mure või probleem. Jagatakse uut informatsiooni, kogemusi ja nippe, kuidas erinevates olukordades toime tulla. Tugigrupi kõige olulisem roll on toetuse jagamine. Lähedased, kes igapäevaselt on oma muredega üksi, tutvuvad tugigrupis sarnases olukordades inimestega, kellega oma muresid ja ka rõõme saab jagada ning kes mõistavad. Tugigrupis on omad reeglid – kõik, mida tugigrupis räägitakse, on konfidentsiaalne!

Seminari ja tugigrupi korraldab Dementsuse Kompetentsikeskus koostöös Kunda Päevakeskusega.

**HANNA-STIINA HEINMETS
(DKK)**

LUGEJA KIRI

On hingedekuu...

Aeg-ajalt kuuleme, et keegi vanainimene on andnud suurema rahasumma tuttava noorema inimese kätte lootuses, et see tema viimsepäeva äramineku korraldaks, hiljem hauda korras hoiaks... Aga võta näpust! Unistuseks see mõte jääbki. Raha paneb võõra käes rattad käima hoopis teises suunas. Selle kinnituseks võimegi näha juba aastaid peaaegu lahtist korrastamata hauda Kunda kalmistul. Ime, et sinna mõni laps või vanem inimene sisse pole kukkunud. Peagi kukub ka plaat ja istepink samasse auku. Upakil ongi nad mõlemad. Kes selle haa lõppude lõpuks korda peab tegema?

Meil on olemas ka surnuaiavaht, keda keegi vist näinud ei olegi. Kas ta on lühinägelik, et seda hauda märganud ei ole?

Vanemad inimesed, ärge usaldage igat „naeravatvat suli“!

VAIKE HANG

Viru-Nigula valla majanduskeskuse selgitus

Majanduskeskus on kalmistu kasutamist korraldav asutus ning juhendab kalmistute kasutamise eeskirjast. Eeskirja kohaselt vastutab hauaplatsi hooldamise eest hauaplatsi kasutaja. Seega on hooldamiskohustus lähedastel. Pikka aega hooldamata hauaplatsid võetakse eeskirjas sätestatud tingimustel uuesti kasutusele.

Majanduskeskus kutsub inimesi üles oma lähedaste haudu hooldama ja korras hoidma.

**ALARI KIRT
MAJANDUSKESKUSE JUHATAJA**

SPORT

Reelica Hanson maailmareitingu võistlusel teine

Aseri Spordiklubi sportlane Reelica Hanson saavutas möödunud nädala lõpus Eestis esmakordselt toimunud lauatennise maailmareitingu võistlusel Tabletennis11 Estonian Open teise koha. Naiste võistkondlikus arvestuses võideti koos Kätlin Latiga esikoht.

Palju õnne Reelicale suurepärase soorituse eest! Lauatennise turniirist võttis osa 140 võistlejat 16 erinevast riigist.

VNVT

Jõutõstmise Eesti MV kokkuvõte

16. novembril toimusid Kunda Spordikeskuses järjekordsed Eesti MV lamades surumises. Kohal oli Eesti jõutõstmise paremik, võistlustules oli ligi sada sportlast. RSK sSPORTKUNDA eestvedamisel selgitati Kundas Eesti meistreid kümnendat korda.

Võistluse avas hr Einar Vallbaum, kelle sõnum võistlejatele oli, et õnnestuks teil kõik, mida siia tulite tegema. Kunda võistlusega on kaasas käinud Eesti rekordite püstitamine, ka sel korral ei jäänud rahvusrekordid sündimata. Läänevirulane Helena Veelmaa püstitas 72 kg naiste kategoorias uue rahvusrekordi tulemusega 94 kg. Kunda lippu hoidis kõrgel Andrei Koplik, kellel oli plaan rünnata Eesti rekordit. Kahjuks jäi see tehnilistel põhjustel sooritamata ning Andrei otsustas uue rahvusrekordi asemel kindlustada koha absoluutarvestuse esikolmikus. Tulemusega 162,5 kg saavutas Andrei enda klassis loomulikult esikoha ning absoluutarvestuses kõrge 2. koha.

RSK sSPORTKUNDA tänab oma tiimi, ilma kellela poleks võistlust võimalik korraldada – Aary Bogdanov, Mairo Mets, Tauri Liivak, Martin Adli, Kunda Spordikeskuse töötajaid.

Võistlus viidi läbi koostöös Eesti Jõutõsteliidu ja Kunda Spordikeskusega. Viru-Nigula vallavalitsus toetas ürituse läbiviimist rahaliselt.

KAIDO VAHESALU

KUULUTUS

• Ostan igasugust vanavara. Pakkuda võib kõike. Kokkujutsed, raha kohe kätte. Tel 5198 0371

Kutsume kõiki huvilisi osalema 14. jaanuaril kell 13.00 - 16.00 Kunda Päevakeskuses toimival seminaril „Dementsusega inimese toetamine“ ja sellele järgnevasse dementsusega inimeste lähedaste tugigrupi, mis algab kell 16.15.

Seminar on mõeldud kõigile huvilistele, kelleks võivad olla näiteks omavalitsuste töötajad, sotsiaaltöötajad, perearstid, teenuseosutajad, omastehooldajad jt.

Palume oma osalusest eelnevalt teatada helistades telefonil 322 1353 või kirjutades aadressile kaja.seene@viru-nigula.ee.

Seminar ja tugigrupp on kõigile tasuta!

KULTUURIKALENDER

R, 20. detsember kell 17 Viru-Nigula rahvamaja Vasta kooli jõulupidu

L, 21. detsember kell 13 Kunda linna klubi Läte jõulupidu

P, 22. detsember kell 15 Aseri rahvamaja Lasteetendus "Baba-Jaga on lumehelbeke hinges" Etendus on vene keeles

T, 31. detsember kell 22 Kunda linna klubi Aastalõpupidu ansambliga Elumees

T, 31. detsember kell 22 Aseri rahvamaja Aastalõpupidu

K, 1. jaanuar kell 00.30 Viru-Nigula rahvamaja Tantsimata tantsude öö ansamblitega Pihlapojad ja Silverdreaams. DJ Alari.

R, 3. jaanuar kell 12 Aseri rahvamaja Koolivaheajapidu

P, 5. jaanuar kell 12 Viru-Nigula rahvamaja Naisrahvatantsurühma Maarjahein pidu

E, 6. jaanuar kell 18 Maarja kabeli juures Kuuskede põletamine

N, 9. jaanuar kell 19 Kunda linna klubi Kino: "Ühemeheshow"

P, 12. jaanuar kell 15 Aseri rahvamaja Eakate klubi Pihlapuu pidu

KUNDA KIRIK

T, 24. detsembril kell 12 JÕULULAUPÄEVA JUMALATEENISTUS, armulaud

K, 25. detsembril kell 12 ESIMESE JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS, armulaud

P, 5. jaanuaril kell 12 KOLMEKUNINGAPÄEVA JUMALATEENISTUS, armulaud

Teenib diakon Valdek Hang
Info 5397 4886, kunda@eelk.ee
Annetused, EELK Kunda kogudus
Swedbank EE352200001120244512

Spordihoonete lahtioleku ajad pühade ajal

ASERI VABAAJAKESKUS
L 21.12 – avatud 12.00 – 16.00
E 23.12 – avatud 8.00 – 17.00
T-N 24.12, 25.12, 26.12 – SULETUD
T 31.12 – SULETUD
K 1.01 – SULETUD

KUNDA SPORDIKESKUS
L 21.12 – avatud 11.00 – 16.00
E 23.12 – avatud 7.30 – 19.00
T-K 24.12 – 25.12 – SULETUD
N 26.12 – avatud 11.00 – 19.00
T 31.12 – SULETUD
K 01.01 – SULETUD

VIRU-NIGULA SPORDIHOONE
E 23.12 – avatud 15.00 – 20.00
T-N 24.12, 25.12, 26.12 – SULETUD
R 27.12 – avatud 15.00-20.00
T 31.12 – SULETUD
K 01.01 – SULETUD

VIRU-NIGULA VALLA TEATAJA

VÄLJAANDJA: Viru-Nigula vallavalitsus
Kasemäe 19, Kunda 44107. <http://viru-nigula.ee>
TRÜKIKODA: Printall AS
TIRAAŽ: 2000
TOIMETAJA: Lili Lillepea

KÜLJENDAMINE: Ajakirjastus OÜ
REKLAAMI TELLIMINE: reklaam@viru-nigula.ee
LOE INTERNETIST: <http://viru-nigula.ee/ajaleht-2019>

Maitsev jõulupraad jõululauale

Iga perenaise soov on oma lähedastele ja külalistele pühade ajal pakkuda midagi ülimalt maitsvat. Sageli on see jõulupraad, mille valmistamisesse pühendatakse palju aega ja püütakse sinna panna parimaid maitseid. Vahel aga juhtub, et kui praad ahjust välja tuleb, ei

ole see just päris see, mis on perenaise ootus. Kuidas siis toimida, et liha oleks maitsev, pehme ja mahlane?

Kõige paremad nipid, mida ise olen katsetanud, on järgmised: marineerimine ja madalal temperatuuril pikalt küpsetamine.

UMBES 2 KG SUURUSE LIHATÜKI MARINEERIMISEL KASUTAN JÄRGMISI KOMPONENTE:

2-3 sibulat
3 küüslauguküünt
2 spl mett või tumedat siirupit
2 spl kanget sinepit
2 spl magusat tsillikastet
1 tl piprasegu
1 spl lihamaitsesainet
1 spl soola
100 g hapukoort

Väga taise liha puhul lisan ka 2-3 spl toiduõli.

Marinaadi komponendid segan ja panen liha sellesse vähemalt üheks ööks seisma. Järgmisel päeval võtan fooliumi (läikiv pool jääb vastu liha) ja pakin liha koos seguga sinna sisse.

Pannile valan ka vett, et tekiks ahjus niiske keskkond ja kui liha mahlad juhtuvad fooliumist välja pääsema, siis ei lähe need pannil kõrbema.

Küpsetan liha 150 kraadi juures vähemalt 3 tundi. Siis avan pakendi ja katsun liha küpsust. Kui liha on piisavalt pehme ja kui tükk pole veel piisavalt pruunika jumega, tõstan ahju temperatuuri 200 kraadi uurde ja pruunistan liha pealt ära.

Võtan liha ahjust välja ja lasen veidi jahtuda. Nüüd tõstan liha fooliumist välja, viilutan ja panen tagasi ahju

100 kraadi juurde ning katan fooliumiga, et ei kuivaks ja hakkakastet valmistama.

Liha küpsetamisel tekkinud vedeliku kurnan läbi sõela ja saan praekastme. Kui on tahtmist sellega veel veidi mängida, võib sinna lisada praetud kukeseeni ja rööska koort ning kastmeks kokku keeta. Kui seemed ei ole just erilised lemmikud võib kastmele lisada ainult koort, kuid võib ka ilma kooreta serveerida. Kastme paksendamisel olen kasutanud kartulitärklis. Viimane tuleb eelnevalt vähe segada ja kuumale kastmele lisada ning kuumutada keemiseni. Jälgida tuleb, et tärklis ära küpseks ja kastmele ei jääks toorest maitset. Serveerimisel on tore kasutada maitserohelist, mis annab toidule isuäratava vä-

Foto: Vida Press

limuse.

Kõige parem praad tuleb selle retsepti järgi kaela-karbonaadist või abatükist. Nendel tükidel on piisavalt ka rasva ja see omakorda annab lihale mahlasust ja head maitset.

Kui nüüd kuidagi ei taha rasvast liha süüa, siis järgmine valik oleks sea välisfilee. Sisefilee on aga oma olemuselt nii õrn ja mahlane liha, et vajab hoopis teistsugust töötlemist. Liigse küpsetamise puhul muutub

see tükk hoopiski kuivaks ja maitsetuks. Singiosa tükidest olen aga valmistanud hoopiski haudepotis hautatud praadi. Siis jääb ka see liha mahlane.

Liha valmistamiseks on muidugi väga palju erinevaid mooduseid, kuid see, mida eelpool kirjeldasin, on üks lihtsamaid ja muretuid.

Head katsetamist ja kaunist jõuluaega!

ÜLLE VILLER

HEAD KLIENDID JA KOOSTÖÖPARTNERID!

TÄNAME KÕIKI MEELDIVA KOOSTÖÖ EEST 2019. AASTAL!

SEL AASTAL OTSUSTASIME JÕULUKINGITUSTE TEGEMISE ASEMELE TOETADA VÄHIRAVIFONDI „KINGITUD ELU“.

SOOVIME TEILE RAHULIKKU JÕULUAEGA JA TEGUDEROHKET UUT AASTAT!

AS KUNDA NORDIC TSEMENT

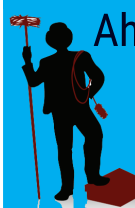
Vaikselt langeb lumehelbeid, särab tähevärv. Rõõm ja rahu südames, kui on jõuluõõ.

Õnnistatud adventiaega, imelisi jõuluhetki ja head uut 2020. aastat!

EELK Kunda Kolmekuninga kogudus

KORSTNA-PÜHKIJA TEENUS

Info tel
+372 5560 4046.
Ahjukoda OÜ

Kõik muremõtted las meelest läevad,

kuí küünlaíd süütavad te käed.

Las tuua teile aasta uus vaid õnne, rõõmu armastust!

ILUSAT PÜHADEAEGA JA ÕNNERIKAST

UUT AASTAT!

Vasta Kooli pere

2019.aastal.